

ЧИННИКИ ПРОФЕСІЙНОЇ АДАПТАЦІЇ МОЛОДОГО ФАХІВЦЯ

Григор'єва С.В.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Складовою частиною загального розвитку особистості є її професійне становлення, яке можна розглядати як послідовне проходження людиною чотирьох основних стадій : 1) формування професійних намірів, 2) професійне навчання, 3) професійна адаптація, 4) часткова або повна реалізація особи в професійній праці.

Професійна адаптація молодого фахівця – складний феномен, який проявляється в динамічній взаємодії об'єкту (особливості професійної діяльності) і суб'єкта (особливості особи, що закінчила ВНЗ, працюючого по отриманій спеціальності впродовж трьох років і досвіду роботи, що не має раніше) адаптації. Мета цієї взаємодії – подолання виникаючих протиріч між особою і обставинами професійної діяльності. Успішність адаптації молодого фахівця до професійної діяльності залежить від ряду чинників – сукупності умов, які обумовлюють процес і результат.

Так, Т. М. Вершиніна пропонує розглядати наступні групи чинників професійної адаптації: особові (демографічні характеристики, стаж, життєвий досвід, психологічні характеристики, соціально-професійна спрямованість); виробничі (зміст умов праці, організація праці, комплекс побутових умов, заробітна плата, можливості професійного зростання, ступінь зрілості виробничого мікроклімату); чинники, що лежать за межами виробництва(система профорієнтації і профвідбору, система підготовки і розподілу кадрів, стан з трудовими ресурсами, рівень розвитку соціально-побутової інфраструктури регіону).

Таким чином, для вивчення професійної адаптації молодих фахівців, необхідно, раніше всього, розглянути дві групи чинників – зовнішні і внутрішні по відношенню до суб'єкта адаптації. Зовнішні чинники – особливості змісту, характеру і умов здійснення професійної діяльності; внутрішні – психологічні особливості молодого фахівця. Відмітимо, що професійна діяльність (її зміст, характер, умови здійснення) задається адаптанту (суб'єктові адаптації) ззовні. Саме в процесі професійної адаптації відбувається її інтеріоризація молодим спеціалістом.

Головним результатом професійної адаптації є «авторство», тобто особливий спосіб трансформації нових умов, з якими стикається особа, розробка способів рішення своїх професійних завдань. У контексті проблеми професійного розвитку молодого спеціаліста адаптація означає не лише пристосуватися і споживати(первинна адаптація), але і «знайти умови і виробити засоби для становлення і розвитку особистості» (вторинна адаптація). Глобальна функція адаптації – «створення сукупності умов, що забезпечують самореалізацію особистості за допомогою досягнення збалансованості її характеристик з вимогами нової діяльності і соціального середовища». Показником професійної адаптованості молодого спеціаліста є вироблення їм індивідуального стилю професійної діяльності.